

Opinia Komitetu Regionów „Komfortowe funkcjonowanie osób starszych w społeczeństwie informacyjnym”

(2008/C 53/07)

KOMITET REGIONÓW

- Wzywa władze lokalne i regionalne w Europie do szerokiego wykorzystywania możliwości oferowanych przez TIK, aby sprostać wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa i tym samym poprawić jakość życia osób starszych, sprawić by stale były zintegrowane z lokalną społecznością oraz promować lokalną i regionalną konkurencyjność poprzez świadczenie spersonalizowanych usług.
- Wzywa, by przyznać władzom lokalnym i regionalnym ważną rolę w kształtowaniu krajowych i unijnych programów badawczych i działań nastawionych na rozwiązania TIK dla potrzeb osób starszych z uwagi na fakt, że skutki starzenia się społeczeństwa są najbardziej widoczne na szczeblu lokalnym oraz że władze lokalne i regionalne są głównymi użytkownikami tych rozwiązań.
- Wzywa władze lokalne i regionalne do rozpowszechniania informacji na ten temat, do sporządzania strategii dotyczących organizacji świadczenia usług w nowych okolicznościach, a także do wzmacniania lokalnego partnerstwa pomiędzy różnymi zainteresowanymi stronami.
- Sądzi, że projekty TIK na rzecz promowania samodzielnego życia i zdalnego monitorowania zdrowia powinny poprawić wydajność usług i zapewnić pracownikom opieki socjalnej i zdrowotnej więcej czasu na zadania, do wykonywania których zostali wyszkoleni. Należy dostosowywać technologię do potrzeb osób starszych a nie odwrotnie. Nie może ona nie może prowadzić do zwiększenia poczucia osamotnienia oraz musi szanować prywatność i godność osób starszych.
- Zauważa wąskie podejście planu działania do analizy uczenia się wspomaganego przez TIK (eLearning). Należy wziąć pod uwagę fakt, że kształcenie wspierane przez technologię w dużym stopniu przyczynia się do pomagania starszym osobom w pozostawaniu twórczymi i aktywnymi w życiu społecznym.
- Zgadza się z twierdzeniem, że różnice w sposobie, w jaki państwa członkowskie stosują przepisy dotyczące niepełnosprawności w kontekście komunikacji elektronicznej utrudniają dostęp do usług komunikacyjnych i prowadzą do fragmentaryzacji europejskiego rynku technologii.

Sprawozdawca: Risto KOIVISTO (FI/PSE), Przewodniczący Rady Regionalnej Tampere

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji „Komfortowe funkcjonowanie osób starszych w społeczeństwie informacyjnym — Inicjatywa i2010 — Plan działania w sprawie technologii teleinformatycznych i starzenia się społeczeństwa”

COM(2007) 332 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Uważa, że plan działania dotyczący komfortowego funkcjonowania osób starszych w społeczeństwie informacyjnym jest bardzo ważnym krokiem w rozwoju europejskiego społeczeństwa informacyjnego. Inwestycje w technologie teleinformatyczne (TIK) dostarczają regionom i miastom kluczowego narzędzia w ich zmaganiach z wyzwaniem, jakim jest starzenie się społeczeństwa. Takie inwestycje mogą poprawić jakość życia osób starszych, wspierać ich integrację społeczną, umożliwić im wniesienie wkładu w rozwój społeczeństwa na podstawie ich nagromadzonego doświadczenia i nabytych umiejętności oraz stymulować konkurencyjność i wzrost na szczeblu lokalnym i regionalnym poprzez nowe produkty i usługi. We swej wcześniejszej opinii w sprawie „i2010 — Europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia” Komitet z zadowoleniem przyjął uznanie potrzeb starzejącego się społeczeństwa za jeden z trzech priorytetów strategii ⁽¹⁾.

2. Zauważa, że komunikat i plan działania popierają także propozycje zawarte w opiniach Komitetu w sprawie m.in. demograficznej przyszłości Europy ⁽²⁾, praktycznych rozwiązań dotyczących społeczeństwa informacyjnego opartego na sprawiedliwości ⁽³⁾, badań w dziedzinie TIK ⁽⁴⁾, zatrudniania starszych pracowników ⁽⁵⁾ oraz sytuacji osób niepełnosprawnych ⁽⁶⁾.

3. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne są żywotnie zainteresowane wszystkimi dziedzinami objętymi planem działania Komisji i mają w nich do odegrania ważną rolę:

— Komfortowe funkcjonowanie osób starszych w pracy. Władze lokalne i regionalne są istotnym pracodawcą i ich pracownicy są często bardziej zróżnicowani pod względem wieku i starsi niż ci zatrudnieni w sektorze prywatnym, dlatego też jest niezbędne, by uczestniczyły one w europejskich projektach wspomnianych w planie działania oraz wdrażały podobne rozwiązania na szczeblu lokalnym.

— Komfortowe funkcjonowanie osób starszych w społeczeństwie i w domu. Władze lokalne i regionalne są głównymi dostawcami usług z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej. Chociaż starzenie się zwiększa zapotrzebowanie na te usługi i zmienia ich zawartość, zmniejsza także dostępność wykwalifikowanej siły roboczej potrzebnej do ich świadczenia. Technologie informacyjne odgrywają ważną rolę w poszukiwaniu rozwiązań dla tych wyzwań. Wykorzystano dotąd

tylko niewielką część tego potencjału i priorytetem w przyszłości będzie postęp zwłaszcza w takich dziedzinach jak wspieranie samodzielnego życia w domu, zwiększenie aktywnego udziału klientów w zapewnianej im opiece medycznej oraz zwiększenie efektywności świadczenia usług.

4. Podkreśla, że istnieją duże różnice pomiędzy regionami w Europie i zwraca uwagę na problemy, z jakimi mają do czynienia władze lokalne i regionalne, zwłaszcza na obszarach, gdzie migracja młodych ludzi w inne rejony powoduje szybsze niż gdzie indziej podnoszenie się średniego wieku mieszkańców.

5. Zwraca uwagę na to, że zróżnicowanie w korzystaniu z internetu w Europie wynika w bardzo dużym stopniu z dysproporcji w zakresie zamożności, posiadanych umiejętności i miejsca zamieszkania — zjawisko to nie jest bezpośrednim wynikiem starzenia się, ale jest bardziej widoczne wśród osób starszych. Zwiększenie możliwości szczebla lokalnego w odniesieniu do realizacji projektów dotyczących szkoleń, szerokopasmowego internetu i innych ogólnych działań promujących społeczeństwo informacyjne oparte na sprawiedliwości także może pomóc w poprawie sytuacji osób starszych.

6. Zgadza się z Komisją, że rynek produktów i usług TIK dla osób starszych jest nadal niezbyt rozwinięty. Z punktu widzenia konkurencyjności UE ważne jest, by europejskie przedsiębiorstwa szybko zdobyły wiodącą pozycję na tym dynamicznie rozwijającym się rynku.

Podnoszenie świadomości i budowanie wspólnych strategii

7. Popiera wymianę strategii i praktycznych doświadczeń, rozpowszechnianie wzorcowych rozwiązań, analizy porównawcze pomiędzy regionami i miastami państw członkowskich oraz zwłaszcza utworzenie ogólnoeuropejskiej sieci regionalnej, która może być wykorzystywana w celu zwiększenia i poprawy możliwości udziału regionów w projektach współpracy. Regiony i miasta zebrały już własne doświadczenia, które mogą oferować sieciom, zwłaszcza w dziedzinie telemedycyny oraz usług i technologii wspierających samodzielne życie.

8. Przypomina, że osoby odpowiedzialne na rozwój usług publicznych i za zarządzanie nimi także potrzebują programów nabywania nowych umiejętności obejmujących różne punkty widzenia, tak by środki przedstawione w programie działania mogły zostać wdrożone.

⁽¹⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽²⁾ CdR 341/2006 fin.

⁽³⁾ CdR 272/2006 fin., CdR 252/2005 fin., CdR 256/2004 fin., CdR 193/2004 fin., CdR 136/2002 fin. i CdR 303/2000 fin.

⁽⁴⁾ CdR 155/2005 fin. i CdR 150/2005 fin.

⁽⁵⁾ CdR 151/2004 fin.

⁽⁶⁾ CdR 312/2003 fin.

Przygotowanie sprzyjających warunków

9. Zauważa, że w celu zwiększenia stopy zatrudnienia starszych pracowników konieczne jest promowanie bardziej elastycznych rozwiązań w zakresie czasu pracy, właściwej równowagi między pracą zawodową a życiem osobistym, odpowiednich warunków ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w pracy oraz uczenia się przez całe życie. Komitet Regionów popiera zatem pogląd Komisji, że innowacyjne rozwiązania TIK, wspierające na przykład telepracę i szkolenia, reprezentują kluczowe sposoby osiągania celów związanych z tymi nowymi wzorcami życia zawodowego.

10. Popiera plan Komisji, by w latach 2007-2008 dokonać przeglądu polityk mających na celu wsparcie umiejętności korzystania z technologii cyfrowych. Jednym z priorytetów powinno być wsparcie władz lokalnych i regionalnych w ich wysiłkach na rzecz optymalnego wykorzystania funduszy strukturalnych oraz m.in. programu „Uczenie się przez całe życie”, aby rozwinąć umiejętności osób starszych i korzystać z cennych doświadczeń zebranych w ramach uczenia się od siebie nawzajem wśród osób starszych.

11. Zwraca uwagę na to, jak społeczeństwo informacyjne (a zwłaszcza telefony komórkowe i internet) zmieniło język, kulturę, media i społeczeństwo jako całość. Tym samym problem przepaści informatycznej dotyczy znacznie szerszego zakresu zagadnień niż tylko możliwości korzystania z komputera. Jednym ze sposobów zmniejszenia tej przepaści mogą być wspólne projekty angażujące osoby młode i starsze.

12. Podkreśla, że pomimo wspomnianych w komunikacie problemów z interoperacyjnością oraz różnic w świadczeniu usług opieki zdrowotnej i domowej istnieją już duże możliwości rozwoju i wykorzystania europejskich produktów, takich jak na przykład aplikacje dla tzw. inteligentnych domów (systemu „smart home”).

13. Uważa za ważne, by różnorodne zainteresowane strony (w tym same starsze osoby oraz dostawcy usług socjalnych i medycznych) były w stanie przyjąć wspólne stanowisko i tym samym usunąć prawne, techniczne, związane z dostępem oraz inne bariery hamujące opracowywanie rozwiązań TIK dla potrzeb komfortowego funkcjonowania osób starszych.

Promowanie przyswajania nowych rozwiązań

14. Podziela obawy Komisji, że obecnie zbyt mało się robi, aby zapewnić, by innowacje technologiczne były przekształcane w praktyczne produkty o przystępnych cenach. Regiony i miasta mogą pomóc w poprawie tej sytuacji, nie tylko nabywając i rozwijając te produkty, ale także sprzyjając tworzeniu warunków gospodarczych, które zapewniają przedsiębiorstwom lepsze możliwości dostępu do większych rynków.

15. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje konkretne wskazanie w planie działania, że projekty pilotażowe powinny być prowadzone także przez władze lokalne i regionalne.

16. Popiera plany Komisji, by zachęcać administrację szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego do wykorzystania potencjału innowacyjnych zamówień publicznych, ale chciałby wskazać na fakt, że władze lokalne i regionalne powinny

otrzymać jasne procedury przeprowadzania innowacyjnych zamówień w ramach ogólnych przepisów dotyczących zamówień publicznych.

Przygotowanie się na przyszłość

17. Gorąco popiera istotne zachęty dla multidyscyplinarnych badań nad starzeniem się zawarte w siódmym ramowym programie badań.

18. Sądzi, że skupienie planu działania na wspólnych badaniach, łączeniu środków i wspólnych programach dobrze odpowiada wcześniejszym wezwaniom Komitetu do zwiększenia koordynacji na szczeblu europejskim w odniesieniu do krajowych programów badań w zakresie starzenia się poprzez współpracę międzyregionalną w ramach wzmocnionego systemu ERA-NET.

19. Podkreśla, że ścisła współpraca między naukowcami, przedsiębiorstwami różnej wielkości, trzecim sektorem, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz zwłaszcza osobami starszymi jest warunkiem powodzenia działań badawczo-rozwojowych w dziedzinie rozwiązań TIK dla potrzeb osób starszych.

20. Przypomina, że władze lokalne i regionalne mogą stworzyć innowacyjne środowisko dla badań oraz szukać nowych dróg współpracy instytucjonalnej pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym oraz ponadgranicznej współpracy regionalnej. Oprócz inwestycji władz lokalnych i regionalnych wymaga to także wsparcia finansowego ze strony państw członkowskich i UE.

Główne poglądy Komitetu Regionów

21. Sądzi, że potrzeba więcej informacji na temat istniejących dużych różnic pomiędzy regionami, by można było wyciągnąć właściwe wnioski i zapewnić podjęcie wystarczająco efektywnych działań.

22. Zauważa wąskie podejście komunikatu do analizy uczenia się wspomaganego przez TIK (eLearning), która jest podejmowana w przeważającym stopniu z punktu widzenia rozwoju świata pracy. W trakcie przygotowań do realizacji planu działania, trzeba wziąć pod uwagę fakt, że w wielu krajach emeryci już teraz stanowią znaczną część klientów korzystających z usług kształcenia dla dorosłych zapewnianych przez władze lokalne i regionalne oraz że kształcenie wspierane przez technologię w dużym stopniu przyczynia się do pomagania starszym osobom w pozostawaniu twórczymi i aktywnymi w życiu społecznym.

23. Zaleca, by przypisać usługom TIK dla osób starszych bardziej znaczącą funkcję w ramach inicjatywy „Regiony na rzecz zmian gospodarczych”.

24. Wzywa, by przyznać władzom lokalnym i regionalnym ważną rolę w kształtowaniu krajowych i unijnych programów badawczych i działań nastawionych na rozwiązania TIK dla potrzeb osób starszych z uwagi na fakt, że skutki starzenia się społeczeństwa są najbardziej widoczne na szczeblu lokalnym oraz że władze lokalne i regionalne są znaczącymi użytkownikami tych rozwiązań.

25. Sądzi, że przy wyborze wspomnianych w planie działania projektów na rzecz promowania samodzielnego życia i zdalnego monitorowania zdrowia niezbędne jest uwzględnienie także następujących kryteriów:

- wspieranie samodzielnego życia nie może prowadzić do zwiększenia poczucia osamotnienia;
- należy dostosowywać technologię do potrzeb osób starszych a nie odwrotnie;
- opracowywane usługi muszą szanować prywatność i godność osób starszych;
- projekty muszą być w stanie poprawić wydajność usług i zapewnić pracownikom opieki socjalnej i zdrowotnej więcej czasu na zadania, do wykonywania których zostali wykształceni.

26. Zgadza się z twierdzeniem Komisji, że różnice w sposobie, w jaki państwa członkowskie stosują przepisy dotyczące niepełnosprawności, przewidziane w ramach regulacyjnych dla komunikacji elektronicznej, utrudniają dostęp do usług komunikacyjnych i prowadzą do fragmentaryzacji europejskiego rynku technologii, ale jednocześnie podkreśla, że nie może być tak, by osoby niepełnosprawne musiały polegać jedynie na usługach elektronicznych; należy raczej skupić się na wykorzystaniu technologii w celu wspierania dostępu do usług poprzez wiele różnych kanałów.

27. Przypomina, że rozwój technologii TIK stwarza możliwość pogodzenia potrzeb osób starszych w zakresie dostępu do usług informacyjnych i komunikacyjnych z potrzebami osób

młodych w zakresie możliwości zatrudnienia, co przyczynia się do rozwoju dialogu między pokoleniami.

28. Przypomina ponadto, że niezależnie od lub w uzupełnieniu do finansowych i innych programów unijnych władze lokalne i regionalne powinny:

- tworzyć własne systemy i projekty pilotażowe na rzecz rozwoju, przyswajania i wykorzystywania TIK dla potrzeb komfortowego funkcjonowania osób starszych;
- wykorzystywać inne dostępne narzędzia, takie jak dobrowolne wytyczne, aby promować adaptację domów do potrzeb samodzielnego życia; oraz
- na inne sposoby pobudzać szeroko zakrojoną współpracę w zakresie usług socjalnych, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa na poziomie lokalnym i regionalnym.

29. Wzywa władze lokalne i regionalne do rozpowszechniania informacji na ten temat, do sporządzania strategii dotyczących efektów starzenia się oraz organizacji świadczenia usług w nowych okolicznościach, a także, jak wspomniano w planie działania, do wzmocnienia lokalnego partnerstwa pomiędzy różnymi zainteresowanymi stronami.

30. Wzywa władze lokalne i regionalne w Europie do szerokiego wykorzystywania możliwości oferowanych przez TIK, aby sprostać wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa i tym samym poprawić jakość życia osób starszych, sprawić by stale były zintegrowane z lokalną społecznością oraz promować lokalną i regionalną konkurencyjność poprzez świadczenie spersonalizowanych usług.

Bruksela, 28 listopada 2007 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Michel DELEBARRE
